

• НАШІ СЛАВНІ ЗЕМЛЯКИ

Майстриня глиняної іграшки

СТО років тому – 6 травня 1921 року – в Опішні в гончарській родині Федора та Явдохи Селюченків народилася донька Олександра. Вона стала неперевершеним майстром традиційної глиняної іграшки. Ювілей майстрині з ініціативи Національного музею-заповідника Українського гончарства в Опішному та Українського Інституту національної пам'яті згідно з парламентською Постановою Верховної Ради України відзначається на державному рівні.

ДО ГЛИНИ Саня привчилася змалечку. Вже в шестирічному віці дівчина вправно ліпила свої перші свистунці, рибки, качечки. Найбільшим святом для малої були ярмарки в Опішному, звідки вона пізніше візьме багато сюжетів для своїх глиняних мініатюр.

Пережила голод 1932–33 років, смерть старшого брата. У 1937 році, після закінчення семірички, два роки навчалася в Опішнянській школі майстрів художньої кераміки, після закінчення якої поїхала за направленням на роботу до Запоріжжя. Пізніше три роки працювала на важких роботах на відбудові визвольного від німецької окупації Донбасу, де підірвала здоров'я.

У 1946 році повертається до Опішні, влаштовується працювати на завод «Художній керамік»: спочатку – різноробочою, а згодом – ліпницею. Тут вона пропрацювала до виходу на пенсію 1976 року.

Про Олександру Селюченко заго-

ворили в 1949 році, коли її вироби були відзначені премією на Всеукраїнській виставці іграшки в Києві. Після цього вони помандрували по обласних, республіканських, міжнародних мистецьких виставках, де так само неодноразово відзначалися високими нагородами. Попри це майстриня продовжувала ходити щодня на роботу, щоб «виробляти план», штампуєчи одноманітні свистунці та інші фабричні вироби.

«Силою жмуть, аби я не творила, а сиділа і лекала норму. І ніхто не згадує, що я творчий майстер. Я прожила вік, а жодної персональної виставки не мала. Наче я не ліплю. Ніхто не розу-

міє, що я прожила однією глиною. Це було основне в моєму житті», – скаржилася вона в листі до київського художника Олександра Фисуна.

У 1970 році Олександрі Селюченко прийняли в Спілку художників УРСР, а через рік їй присвоєно звання заслуженого майстра народної творчості УРСР. Вона була учасницею більше ста різноманітних виставок, але перша її персональна виставка відбулася лише 1985 року в Полтавському краєзнавчому музеї. Крім різноманітних коників, баранців, пташечок, вершників та народних сюжетів, тут були й персонажі п'єс «Наталка Полтавка» Івана Котляревського та «Лісової пісні» Лесі Українки, композиції на теми «Сорочинського ярмарку» та «Ночі перед Різдвом».

Олександра Федорівна до кінця життя так і не вийшла заміж, всю свою любов та енергію віддаючи роботі. Своїх дітей у неї не було, хоча дуже любила малечу і довгий час вела при школі гурток «Сонячний круг». Більшість своїх робіт вона роздаровувала і дуже переймалася потім, як її глиняним «діткам» буде на новому місці.

Померла Олександра Федорівна Селюченко 23 червня 1987 року. Після смерті майстрині в її будинку створений Меморіальний музей-садиба, де зберігаються глиняні іграшки, інструменти, речі повсякденного вжитку.

За матеріалами проєкту «Історичний календар» Українського інституту національної пам'яті.

